Бр. 82 У Новом Саду, у уторак 15. (28.) априла 1914. Година XLIX.

„Застава“ излази сваки дан двапут осим недеље и празника.

Цена је за Угарску, кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље, за један месец 2 круне и 70 потура, а за три месеца 8 круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 4 пот.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући Јована Чавића, у главној улици број 6. (први кат).

Поједини вечерњи бројеви стају 4 пот.

Лист српске народне радикалне странке (Вечерњи лист.) Издаје „Рада“ дион. друштво у Руми.

Избор посланика у Великој Кикинди

У недељу је у Великој Кикинди одржан велики договор Срба бирача, *на којем је једнодушно проглашен за посланичког кандидата удружених српских нар. странака др. Михаило Полит Десанчић.*

О томе је др. Михаило Полит Десанчић извештен брзојавом, који су потписали: др. Р. Гранић, прота Радовић, др. Иван Веселиновић, свештеници Бартулов и Бранчић, ђакон Јакшић, др. Сава Путник, др. Жарко Јакшић, др. Св. Михајловић, Нака Милић, мерник Манојловић, Јефта Малогајски, Аркадија Гајски, Чеда Веселинов и Јефта Јовановић.

У јучерашњем броју нисмо могли објавити ову кандидатуру, јер нас нико није о томе известио. Наши једномишљеници у Великој Кикинди, претпостављајући да ће нам се саопћити брзојавни извештај о кандидатури, као што је саопћен и „Бранику“, нису нас посебно известили.

Радујемо се, што су се српске народне странке у Великој Кикинди сложиле и ступиле у борбу против мунговске владе, која нам је укинула автономију, а при подели срезова уништила политички уплив српскога народа. То је достојан одговор мунговској влади, која мисли да ће јој Срби, по граничарској уредби, још и захвалити на батинама. Она је то могла очекивати, јер су Срби бирачи у турскобечејском срезу прошле године бирали мунгова, иако нам је мунговска влада укинула автономију.

Надамо се, да ће Срби у Великој Кикинди поправити погрешку, коју су бирачи турскобечејског среза учинили прошле године. Треба да докажемо своју животну способност. Нека се сви и свуда увере, да српски народ још није умр'о. Треба одбацити интересе појединаца и разних породица, па имати на уму само интересе целокупног српског народа, а ти интереси несумњиво захтевају, да Велика Кикинда изабере кандидата удружених српских народних странака.

Дошло је време, да се види, ко је какав. На једној страни биће сви они, који су искрени поборници народних права, а на другој они, који служе сваку владу. Дволичнима треба здерати образину, да више не обмањују наш поштени народ.

Избор ће бити на појутарје Ђурђева дне. Надамо се, да ће Срби у Великој Кикинди тога дана осветлати образ целом српском народу.

Напред, браћо, у борбу за народна права!

Народни зборови за автономију.

Јављају нам из Бана у Барањи, да је народни збор на Мали Ускрс био сјајно посећен. Ту се слегла сва Барања, да подигне свој глас у одбрану наше народне црквене автономије. Говорили су Јаша Томић, поп Стеван Михалдић и Ђока Косић. О том значајном збору донећемо опширнији извештај.

У Тителу је одржан на Мали Ускрс у 9 сати пре подне збор, који је једнодушно прихватио одлуку народног збора у Паланци. Збор је био добро посећен. За председника је изабрат наш честити једномишљеник и угледни грађанин, Емил Небригић, а за перовођу Танасија Николин. Говорили су др. Лаза Бајић и др. Коста Хаџи, адвокати из Новога Сада.

Истога дана после подне одржан је народни збор у Перлеву. Осим Перлежана били су на збору још и Срби из Орловата, Ченте, Сакула, Идвора, Фаркаждина, Великог Бечкерека, Баранде и т. д. За председника је изабрат Живан Ватолић из Баранде, бивши народни посланик перлеског среза, а за перовођу др. Паја Грчић, адвокат у Перлеву. Говорили су др. Лаза Бајић и др. Коста Хаџи, адвокати из Новога Сада. Збор је једнодушно прихватио одлуку паланачког народног збора, коју смо већ објавили у листу.

На збору у Руми говорили су др. Ђорђе Красојевић, др. Младен Лисавац, др. Жарко Миладиновић, др. Стеван Добричић, парох Емил Грбић и Лаза Врачарић. И овај збор је сјајно био посећен.

Сви народни зборови тражили су једнодушно успоставу српске народне црквене автономије и да се очувају стечена народна права. Народ се кренуо у борбу и неће мировати, док се год не успостави законито стање у српској народној црквеној автономији.

Јавили смо већ, да ће и Срби у Куману сазвати народни збор у корист автономије. Из Аде нам јављају, да и тамо народ захтева сазив збора. У Карлову и Стапару чине се такође припреме за сазив народних зборова. Из Карловаца смо добили извештај, да ће се и тамо одржати народни збор у корист автономије.

Народ се кренуо, а он ће бити кадар и да извојује победу својих права.

Политички записи.

Бан Шкерлец прекинуо је у Вуковару свој кортешки пут. На глас, да је умр'о загребачки надбискуп Посиловић, вратио се у Загреб, али је одмах дао полузванично објавити, да ће ускоро посетити грофа Куена Беласа у Нуштру, грофа Пејачевића у Нашицама и бискупа Крапца у Ђакову. То значи, да ће наставити свој рад на стварању послушне владине странке.

*

Подрепашки лист препоручује кандидатуру дра М. Полита у Великој Кикинди, иако се не слаже са његовим политичким радом. Препоручује га зато, да му нашкоди. Незгодно је кад кога препоручује подрепашко-мунговски лист. Али тај маневар неће упалити подрепашима, јер свако види, да се намећу, као пасуљ на Божић и да се кваче за трамвај „без булету“... Подрепашка препорука неће никога збунити, ма да је иначе занимљиво, да је уредништво подрепашког листа пре нас дознало, да је истакнут др. Полит у Великој Кикинди. У народној заједници нема места подрепашима, јер су они прави мунгови, против којих се диже све што је родољубиво у српском народу. Доказ је слога Срба у Великој Кикинди.

Изборно кретање у Великој Кикинди.

Пишу нам из Велике Кикинде: Кренуо се народ и загазио у борбу. Пред једнодушном жељом српскога народа сложиле су се све странке и прихватиле кандидатуру дра Михајла Полита Десанчића. Заборављају се све старе увреде и пружа се братска рука за измирење и заједнички рад. Враћају се у народне редове и они, који су изгубили веру у животну снагу српског народа. Сва се интелигенција сложила да ради за победу кандидата удружене српске народне опозиције.

Одређено је, да кандидат развије свој програм у недељу, 20. априла (3. маја) о. г. после подне у 3 сата. Народ се заталасао и жељан је мушке борбе. Ако Бог да и срећа јуначка, народ ће и победити. Сваки Србин треба да учини своју свету дужност у овом историјском тренутку.

Славном

Уредништву „Заставе“

у Новом Саду.

Поводом погрешних вести и неоправданих нападаја на мене, молим Вас да изволите у наредном броју отштампати ову моју

ИЗЈАВУ:

Погрешна је вест, да сам ја делотворно учествовао на конференцији владине странке, која је кандидовала и прогласила г. Никула Табаковића за посланика вароши Кикинде са владиним програмом.

Био сам само наше информације ради у дворишту зграде, где је конференција одржана, и без мога знања и одобрења сам изабрат у извршни одбор владине странке, против чега сам се оградио и то никад нисам ни увео на знање. У целој тој акцији нисам учествовао, јер као присталица и члан радикалне странке то и не могу.

Данашњег дана потписао сам проглас удружених српских странака.

В. Кикинда, 14. априла 1914.

Јоца Будишин.

Доносимо са радошћу ову изјаву. Мило нам је, што се доказало, да су мунгови без пристанка Јоце Будишина уврстили његово име у списак чланова свога извршног одбора.

Ур.

Догађаји на Балкану.

Промена у црногорској влади.

Са Цетиња јављају, да су већ од дужа времена несугласице у крилу црногорске владе, те су те несугласице довеле и до реконструкције кабинета. Прекјуче су поднели оставке министар унутрашњих дела Лабуд Гојнић и министар просвете Мијушковић. Краљ Никола је уважио оставке им и наименовао је за министра унутрашњих дела народног посланика Саву Вулетића, а за министра просвете скупштинског потпредседника Гаврила Церовића, који је био осуђен у познатој бомбашкој афери.

Градња железничке пруге Ниш—Мрдаре.

Француско друштво, коме је поверена изградња железничке пруге Ниш—Прокупље—Куршумлија—Мрдаре—Приштина, ових дана је отпочело рад на градњи те пруге. Сва та пруга мора бити готова најдаље за четири године, а пруга до старе српске границе, до Мрдара, мора бити готова за три године. Та пруга је један део будуће дунавско-јадранске железничке пруге, те је од великог економског и трговинско-политичког значаја.

Велике силе и грчки захтеви

Из Берлина полузванично саопћавају, да су се велике силе врло лако споразумеле у давању одговора на познату представку грчке владе. Та слога великих сила има већ значајна успеха. Грчка влада се без поговора одазвала жељи великих сила и одмах је наредила, да грчке трупе напусте епирске крајеве, који су додељени Албанији. С друге стране су велике силе изишле на сусрет жељама грчке владе и пристале су, да се албанско грчка граница измене онако, како је желела Грчка и тиме је створено земљиште за мирнији развитак у тим пограничним крајевима. Даље је Грчка гледе досуђених јој острва добила све оно, што је у своје време дато Турској гледе острва, која су јој остављена. Велике силе ће употребити сав свој уплив и на једну и на другу страну, да поштују одлуке Европине.

Епирски покрет.

Као што смо већ јавили, грчке трупе напуштају епирске крајеве, додељене Албанији. Албанска влада је извештена, да је командант грчких трупа у Тепелени известио команданта албанске жандармерије, да је

са својим трупама напустио Тепелене. Албанска жандармерија је тада заузела то место, не наишавши ни најмањи отпор епирских усташа. — Из Берата јављају, да су Арбанаси заузели и Тек Клисуру у преметијском срезу. Но ту су већ наишли на отпор епирских трупа и могли су да заузму то место тек после жестоке борбе, која је трајала четири сата. Губици су знатни на обе стране. — Сви су изгледи, да Епирци чекају, да се грчке трупе сасвим повуку, па ће онда да отворе борбу против Арбанаса на свима линијама. Но није искључено, да ће доћи можда и до споразума између албанске и привремене епирске владе, ако албанска влада усвоји епирске захтеве, а зајемче их велике силе.

Прогон Грка у Турској.

Једренски валија обећао је цариградској патријаршији, да ће стати на пут даљем прогањању грчког становништва у турској Тракији, али је ових дана поново ухапшено, а затим протерано 140 хришћана. У ствари прогона грчког становништва турска је влада издала званично саопћење, у коме хоће да ствар прикаже тако, као да се Грци сами, од своје воље, исељавају. Тако тврди, да су једне одазвали војни обвезници, који су пребегли у Грчку; други су побегли из страха, да ће бити кажњени, што су за време рата помагали хришћанским трупама; а трећи су се наводно иселили, да би у Македонији добили имања, која су била исељених муслимана из тих крајева. Турска влада признаје, да су неки исељеници рањени, али тврди, да од 20 хиљада грчких исељеника из једренског вилајета ни један није опљачкан. Пориче, да су турске власти протеривале Грке.

Разне вести.

— Под Драч је стигла талијанска убојна флота под командом кнеза од Абруца.

— Турски министар унутрашњих дела Талат беј вратио се из Тракије.

Исправка.

У јучерашњем јутарњем броју поткрале се у уводном чланку неке погрешке. На једном месту стоји, да ће Шкерлец расписати нове изборе, који ће донети апсолутну већину, а треба да стоји: који ће му донети *послушну* већину. На другом месту стоји (где је реч о подбанству дра Душана Поповића): Нису му доста напредни, који су мислили да би они требали да добију то место. Требало је пак да стоји: *„Нису му дали напред*, који су мислили, да би они требали да добију то место.“

Српска забава у Турији.

Добротворна задруга Српкиња у Турији, уз пријатељско суделовање Витомира Рунића из Сентомаша и школске деце из Турије приређује 20. априла (3. маја) у гостионици Милана Сремчевог забаву с игранком. Програм се састоји из четири тачке. Витомир Рунић певаће уз гусле народне песме.

Са житне пијаце у Б-пешти.

У трговини са готовом робом биле су ове цене: пшеница потиска К 26·60 до 27·20, банатска К 26·15-26·80, бачка К 26·35—27·—; раж К 20·20—21·10, јечам за пићу К 14·45 до 15·—, зоб К 15·90—17·—, кукуруз К 14·20-14·50 У трговини на рок прављени су ови закључци: пшеница за април К —·—, за мај К 26·40, за октобар К 23·96; раж за април К —·—, за октобар К 19·18; зоб за април К —·—, за октобар К 16·51; кукуруз за мај К 14·40, за јули К 14·72; репица за август круна 31·70 до 31·90, луцерна К 110—160, детелина ситна К 130—150, средња К 140—160, крупна К 150—180.

Брзојави „Застави“.

Стигли 14 априла.

Српски софијски посланик у Београду.

Београд. (Р.) У недељу је допутовао у Београд српски посланик на бугарском двору, др. Бошко Чолак-Антић. Дошао је службеним послом и јуче после подне био је код председника српске владе Пашића. Чолак-Антић бавиће се у Београду неколико дана, па се онда враћа у Софију.

Боравак француског публицисте у Београду.

Београд (Р.) Прошле вечери је престолонаследник Александар давао у двору вечеру у част познатог француског публицисте Рене Пинона. На вечери су поред Пинона били још Љуба Стојановић, бивши министар народне привреде, др. Александар Белић, свеучилишни професор и др. Милош Ђ. Милојевић, секретар српског посланства у Софији. На вечери је Рене Пинон саопћио данашње држање француске, а нарочито париске штампе према Балканском Полуострву после првог и другог балканског рата. Његова саопћења су била врло занимљива, поткрепљена документима и опажањима.

Саобраћај автомобилима у Србији.

Београд (Р.) Париска автомобилска фирма де Дижон Битон, која је уложила велике капитале у автомобилска предузећа, ради испитивања путева у старој и новој Србији послала је једна теретна кола, која су се великом брзином успела на Авалу, савладавши све сметње и тешкоће на путу. Кола су била натоварена теретом од преко 3000 килограма. Та автомобилска фирма унеће велики број својих теретних кола у Србију, да на њима преноси робу по целој старој и новој Србији.

Професори београдског свеучилишта.

Београд. (Р.) Јуче пре подне имали су професори и доценти београдског свеучилишта конференцију на свеучилишту, на којој су претресали питање о својим платама и своме положају. Њихове плате су према положају им мале. Донели су резолуцију, да се умоли министар просвете, да се заузме за знатно повећање плата свеучилишним професорима. Изабрани изасланици предали су резолуцију министру просвете, а и усмено су га умолили, да се заузме, па да њихове жеље нађу одзива.

Насељавање нових српских крајева.

Београд. (Р.) Саветодавни одбор за насељавање нових српских крајева отпочео је пре два дана разгледати молбе оних, који желе да се населе у новим крајевима. Одбор је за свога председника изабрао бившег министра председника Љубу Стојановића.

Прегазила их железница.

Београд (Р.) Празна композиција брзог воза бр. 1105., при повратку из Гуменђе у Ђевђелију, прегазила је на километру 58.600 на грчком земљишту два грчка војника, који су прелазили преко моста на томе километру. Један војник је погинуо, а други је тешко рањен. Тај несрећни случај десио се кривицом војника, што су прелазили мостом, када је воз наишао на железнички мост.

Делегације.

Будимпешта. Већ су приспели заједнички министри Берхтолд и Кробатин и заповедник убојне морнарице Хаус. Аустријска делегација бираће за председника члана аустријског великашког дома, грофа Силву Таруку, а за потпредседника посланика Леа. Црвена књига биће поднесена делегацијама тек за неколико дана. Ради тога ће одбор за спољне послове аустријске делегације сутра, после Берхтолдова извештаја, прекинути расправу, а продужиће је тек у уторак.

Америчко-мексикански рат.

Берлин. Обавештени кругови изјављују, да акцију јужноамеричких држава за успостављање мира између Уније и Мексике моћно помажу и европски заступници у Мексици.

Политички положај у Аустрији.

Беч. Све веће странке пристале су, да се за понедељак сазове конференција страначких вођа. Ако на конференцији Чеси попусте, онда ће доћи до споразума, а у том случају састао би се аустријски државни сабор крајем маја или почетком јуна.

Избор посланика у Кошицама.

Кошице. Лист кошичке бискупије поздрављa оповиционог посланичког кандидата Ладислава Салајија и каже, да ће све свештенство борити се за његову победу.

Издавалац: Мита Клицин.
Одговорни уредник: Мита П. Алексијевић

ПОСЛУЖИТЕЉ!
који је више година у новчаном заводу запослен био, потпуно поуздан, што може и сведоџбом доказати. Тражи себи као такови какво место. 624 1—3
ЈЕФТА ДОТЛИЋ,
Нови Сад. Богдански ул 27.

Имам сав прибор за ветрењачу
као: крила, вретено и све точкове, на продају по врло повољној цени. Стеван Л. Манојловић, Bacsszenttamas. 578 2 10

КУЋА у којој постоји локал за гостионицу, продаје се из слободне руке одмах. Обратити се на: 617 2—4
FEHÉR FERENCZ,
Нови Сад — Atilla utcza 50.

Потребујем два ковачка момка и то једног старијег и једног млађег, који у посао ступити могу одмах, место је стално, а плата је добра. Милош Црнорачки, ковач, Жабаљ 605 2 2

2 ТЕЗГЕ И ШТЕЛАЖЕ
нове, кратко време употребљаване, по јефтину цену би продао.
ДУШАН ЈАНКОВИЋ,
614 Ђурчијска ул. бр. 21. 2 5

МЕШОВИТА СИТНИЧАРСКА ТРГОВИНА у Н. Саду, Јазавачка ул. бр. 16. продаје се по врло повољној цени, за коју се ваља обратити у трговини под горњим бројем. 637 1—2

За своју коларску радњу потребујем 2-3 помоћника
који у радњу ступити могу одмах. Посао је сталан преко целе године.
Лаза Филиповић, колар
Сентомаш (Bácsszenttamás).
639 1—2

ДВЕ ВРШАЋЕ МАШИНЕ
прва је 6 коњских снага јака, која сама иде из фабрике Мађар Алами Вашута од г. 1897, а друга је исто тако 6 коњских снага из фабрике (Мађар газдашаги) од г. 1899. која иде сама. Машине су у врло добром стању и продају се по врло умереној цени. За коју се треба обратити на власника 633 1—3
ВОЈИНА СТАНЧИЋА — КУМАН
torontal v. m.

ЗА СВОЈУ КЊИЖАРСКУ РАДЊУ ТРЕБАМ МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА
који сем српског језика говори немачки и мађарски и који уз претходну погодбу у радњу ступити може одмах.
629 ЛУКА ТОПАЛОВИЋ
1-2 књижар — Митровица.

Колачарско - воскарска радња
Симе Јорговића у Вршцу
потребује 1 момка, који посао добро разуме и који у радњу ступити може одмах. 635 1—3

За своју папучарску радњу потребујем - - - - - -
1 помоћника и дечка - -
за шегрта, плаћам 40—50 фил. од пара посао сталан преко целе године. Помоћник, као и шегрт у радњу ступити могу одмах. 634 1—2
ЈОСИП ШЉЕВАЦ, папучар
ИРИГ (Срем.)

Тражим — — — — кројачког помоћника
за цивилни велики посао, који у посао ступити може одмах. Посао је сталан, а плата је добра
Влада Војнов, Меленце
кројач. 636 1—2

СВОЈУ МЕСАРСКУ РАДЊУ
у Беочину на фабрици каје, која прави 60.000 круна годишње промета
продајем из слободне руке.
За поближе услове обратити се на потписаног.
Карл Клаузер, Беочин (Срем).
627 1—8

Штоплова за каламљење ЛОЗЕ! препоручује фирма МИКИН И СТОЈКОВИЋ.
По цени јефтиније ма игде.
НОВИ САД, дунавска улица бр. 22. 16 10—12

40 комада оваца са јагањцима имам на продају. Крста Вогањац, Чалма (Срем). 596 2—2

Српска штампарија драससловара Мајданића у Новом Саду.